

Trump riskerar ett katastrofalt nederlag i Ukraina

Av Robert Kagan

The Atlantic, 7 januari 2025

Introduktion till artikeln

Trump har kommit med många utspel om den politik som han tänker föra. Inrikespolitiskt har han t ex förutskickat massdeportation av ”illegala” invandrare, stora skattesänkningar för de rika, nedskärning av alla federala utgifter, (bl a genom att avskaffa federala skolor och det sjukförsäkringssystem som demokraterna infört m m). Utrikespolitiskt har han sagt sig vilja införa stora tullmurar (för att gynna inhemsk företagsamhet), men även riktat hot mot allierade, som Panama, Mexiko, Kanada och Grönland (som han vill annektera). Dessutom har han gjort uttalanden om kriget i Ukraina som har tolkats som att han är beredd att ge upp Ukraina.

Trumps utspel har mötts av mycken kritik, även i USA. Givetvis från vänster och från det demokratiska partiet. Men även från konservativt håll.

Nedanstående artikel som främst handlar om Ukraina-politiken är ett exempel på det sistnämnda.

Artikelförfattaren Robert Kagan, f 1958, är en amerikansk historiker som räknas som en av de främsta neo-konservativa ideologerna i USA. Han är medarbetare i *The Atlantic*, medlem av Brookings Institution och senast författare till *Rebellion – How Antiliberalism Is Tearing America Apart – Again*.

Kagan har en bakgrund som utrikespolitisk rådgivare åt en rad republikanska politiker. 1983-1986, under Ronald Reagans tid i Vita huset, var han talskrivare åt dåvarande utrikesministern George P Shultz.

Under presidentvalskampanjen 2008 var han utrikespolitisk rådgivare åt republikanernas kandidat John McCain. 2016 lämnade han det republikanska partiet i protest mot att Donald Trump utsetts till partiets kandidat och stödde öppet Hillary Clinton. Inför den senaste valkampanjen avslutade han sitt medarbetarskap i *Washington Post* i protest mot att tidningen inte tänkte ta ställning mellan Trump och Kamala Harris.

Kagan engagerade sig tidigt för att USA skulle ingripa militärt i länder som Syrien, Iran, Afghanistan och för att ”avlägsna Mr Husseins regim” i Irak. Han har betecknat Ryssland och Kina som de största hoten mot ”den liberala världsordningen”.

Kagan är gift med Victoria Nuland, tidigare USA:s biträdande utrikesminister med ansvar för Europa.

Se även efterskriften nedan.

Men nu överlämnar vi ordet åt Kagan.

Martin F

Om Ukraina faller kommer det att bli svårt att beskriva det som något annat än ett debacle för USA och dess president.

USA:s nye vice president J D Vance sade vid ett tillfälle att han inte brydde sig om hur det går för Ukraina. Snart kommer vi att få veta hurvida det amerikanska folket är lika likgiltigt, för om det inte snart sker ett nytt tillskott av stöd från USA kommer Ukraina sannolikt att ha förlorat kriget inom de närmaste tolv till arton månaderna. Och Ukraina kommer inte att förlora på något snyggt, förhandlat vis där några områden fått offras, men där ett självständigt Ukraina ändå fortlever under skydd av västliga säkerhetsgarantier. I stället står landet inför ett fullständigt nederlag, förlust av suveräniteten och full rysk kontroll.

Det innebär ett omedelbart problem för Donald Trump. Han lovade att få slut på kriget så fort han tillrätt, men nu är den bistra verkligheten att Vladimir Putin inte har något intresse av en förhandlingsuppgörelse som gör att Ukraina förblir intakt som suverän nation. Putin ser också en möjlighet att rikta ett förödande slag mot USA:s globala ställning. Trump har nu att välja mellan att gå med på ett förödmjukande strategiskt nederlag på den globala scenen eller att omedelbart tredubbla amerikanskt stöd till Ukraina medan det ännu finns tid. Det val han kommer att göra de närmaste veckorna kommer inte bara att avgöra Ukrainas öde, utan också hur hans egen tid som president ska bedömas.

Slutet för ett oberoende Ukraina är och har alltid varit Putins mål. Medan utländska politiska kommentatorer ägnar sig åt att spinna förutsägelser om vilken slags uppgörelse Putin kan tänkas gå med på, hur mycket territorium han kan tänkas kräva och vilka slags säkerhetsgarantier, demilitariserade zoner och utländskt stöd han kan komma att tillåta har Putin själv aldrig visat intresse för något annat än total kapitulation från ukrainsk sida. Före den ryska invasionen hade många svårt för att tro att Putin verkligen var ute efter hela Ukraina. Hans ursprungliga mål var att undanröja regeringen i Kyiv, ersätta den med en regering underdånig mot Moskva och via den regeringen ta kontrollen över hela landet. Kort efter att invasionen inletts, då ryska styrkor fortfarande ryckte fram i Ukraina, kunde Putin ha gått med på ett ukrainskt erbjudande om att uppge territorium till Ryssland, men även då avvisade han alla garantier för ukrainsk säkerhet. Idag, efter nära tre år av strider, har Putins mål inte förändrats. Han vill ha allt.

Putins uttalade mål för en uppgörelse har varit konsekventa hela tiden: att regeringen i Kyiv byts ut mot en pro-rysk regim; ”de-nazifiering” hans förskönande omskrivning för att utplåna ukrainsk nationalism; demilitarisering, dvs att frånta Ukraina tillräcklig stridskraft för att stå emot ännu en rysk attack; samt ”neutralitet”, dvs inga band med västliga organisationer som Nato eller EU, inga västliga stödprogram i syfte att backa upp ukrainsk självständighet. Experter i Väst fyller debattspalter och tidningar med idéer om hur Ukrainas säkerhet ska tryggas efter en uppgörelse har bara förhandlat med sig själva. Putin har aldrig gått med på att upprätta någon demilitariserad zon, några utländska trupper på ukrainsk mark, fortsatta ukrainska militära relationer med Väst av något slag eller att Volodymyr Zelenskyjs eller någon pro-västlig regering som helst ska kunna överleva i Kyiv.

En del förhoppningsfulla andar tror att Putin kommer att visa sig mer flexibel när samtal väl kommit igång. Men det grundar sig på missuppfattningen att Putin skulle behöva ett anstånd, en vilopaus, i striderna. Det gör han inte. Visst, Rysslands ekonomi lider. Visst, Rysslands förluster vid fronten fortsätter att vara svindlande höga. Visst, Putin saknar manskap både för att strida och producera de vapen som behövs och vill inte riskera politisk oro genom att införa fullskalig mobilisering. Om kriget skulle pågå ytterligare ett eller två år kanske de problemen till sist skulle tvinga Putin till någon form av vapenvila, kanske rent av den sorts uppgörelse amerikanerna drömmer om. Men Putin tror sig vinna tidigare än så och att Ryssland kan klara av de nuvarande prövningarna tillräckligt länge för att uppnå seger.

Och är det så säkert att han tar miste? Har amerikanske förutsägelser om Rysslands oförmåga att motstå ”förlamande” sanktioner visat sig korrekta hittills? Västliga sanktioner har tvingat Ryssland att anpassa sig, hitta omvägar för handel, olja och finanssektor, och även om detta varit smärtsamt har det hittills ändå varit framgångsrikt. Rysslands BNP-tillväxt låg 2023 på drygt 3 procent och väntas ha uppgått till drygt 3 procent även det gångna året, med de tunga militärutgifterna som drivkraft. Putin har re-sovjetiserat ekonomin; infört marknads- och pris-kontroller, exproprierat privata tillgångar och riktat fokus mot militär produktion och bort från konsumenternas behov. Detta är kanske inte någon framgångsrik ekonomisk strategi på sikt, men, som bekant, i det långa loppet är vi ju alla döda. Putin tror att Ryssland kan hålla ut tillräckligt länge för att vinna detta krig.

Det är inte ens säkert att Putin vill ha den återgång till normalitet som fred i Ukraina skulle medföra. I december ökade han försvarsuppgifterna till rekordartade 126 miljarder dollar, 32,5 procent av alla regeringsutgifter, för att möta behoven i kriget i Ukraina. Nästa år väntas försvarsutgifterna uppgå till 40 procent av den ryska budgeten. (Som jämförelse kan nämnas att USA, världens starkaste militärmakt, spenderar 16 procent av hela sin budget på försvaret.) Putin har förändrat det ryska utbildningsväsendet till att införa militäras värderingar från mellanstadier till universitet. Han har tillsatt militära veteraner på framträdande regeringsposter som en del av att skapa en nya rysk elit bestående, som Putin säger, uteslutande av ”dem som tjänar Ryssland, hårt arbetande och militär”. Han har återinfört Stalin som hjälte. Idag tittar Ryssland utåt, som under det Stora fosterländska kriget, överdådig nationalism uppmuntras och minsta tecken på avvikande uppfattningar trycks brutalt ner.

Är allt sådant bara en tillfällig reaktion på kriget, eller är det också dit Putin vill styra det ryska samhället? Han talar om att förbereda Ryssland på de globala strider som förestår. Ständiga konflikter rättfärdigar ständiga uppoffringar och ständig repression. Att släcka och tända en sådan samhällsförändring, som att slå på eller av en strömbrytare – vilket skulle bli nödvändigt om Putin gick med på vapenvila för att sedan efter några år sätta igång attacken igen – vore inte så lätt. Skulle han klara av att begära samma uppoffringar under en lång, fredlig mellanakt? För Putin kan det framstå som lättare att få ryssarna att ta sig igenom mödorna med att uppnå seger på slagfältet. Historiskt har ryska folket visat en enastående förmåga till uppoffringar genom dubbla stimuli av patriotism och terror. Att utgå från att Ryssland inte kan hålla igång sin krigsekonomi tillräckligt länge för att trötta ut ukrainarna vore dåraktigt. Ytterligare ett år kan vara vad som krävs. Ryssland står inför problem, allvarliga sådana rent av, men Putin utgår från att utan substantiella tillskott av nya bidrag utifrån kommer Ukrainas problem att få det med skuldrorna på mattan tidigare än Ryssland.

Så här ser huvudpoängen ut: Putin anser att tiden verkar till hans fördel. Till hösten kan ryska styrkor börja lida brist på militär utrustning men vid det laget kan Ukraina redan vara på väg att falla samman. Ukraina klarar inte av ytterligare ett år av krig utan ett nytt hjälppaket från USA. Ukraina lider redan brist på soldater, landet är utmattat och moralen på fallrepet. Ryssland har fler stupade än Ukraina, men ryssarna är fler än ukrainarna och Putin har hittat ett sätt att fylla leden, också med utländska soldater. Som en av Ukrainas högsta generaler nyligen konstaterade ”ökar antalet ryska trupper hela tiden”. Enligt hans uppskattning har det under fjolåret kommit ytterligare 100 000 ryska soldater på ukrainsk mark. Samtidigt hindrar bristen på utrustning Ukraina från att utrusta reservenheterna.

Ukrainarnas moral sviktar redan under ryska missil- och drönarattacker och den ständiga ovissheten om huruvida det livsviktiga och oersättliga stödet från USA kommer att fortsätta. Vad händer om den ovissheten övergår i visshet, om det de närmaste månaderna står klart att USA inte kommer att leverera något nytt hjälppaket? Det i sig kan vara tillräckligt för att fullständigt göra slut på ukrainarnas tilltro till militären och hemmafronten. Men Ukraina har

ytterligare ett problem. Dess försvarslinjer är nu så tunna att om ryska trupper gör ett genom-brott kan de vara i stånd att rycka vidare mot Kyiv.

Putin tror att han håller på att vinna. ”Läget förändras dramatiskt”, konstaterade han på en presskonferens nyligen. ”Vi går framåt längs hela frontlinjen dagligen.” Hans underrättelse-chef Sergej Narysjkin sade nyligen, ”Vi är på väg att uppnå våra mål, medan Ukrainas väpnade styrkor står på randen av kollaps.” I nuläget kan det röra sig om en överdrift men det som betyder något är att Putin tror på det. Som framgår av Narysjkins kommentarer anser Putin segern vara inom räckhåll mer än någonsin sedan invasionen startade.

Det kan se tufft ut för Putin i nuläget, men Ryssland har tagit sig en lång väg sedan krigets första år. Det katastrofala misslyckandet allra först lämnade hans trupper utsatta och orörliga, med understödslinjerna hotade och sårbara, i ett läge då Väst enhälligt agerade för att sätta sig upp och leverera stöd till en häpnadsväckande effektiv ukrainsk motattack. Krigets första år utgjorde höjdpunkten av amerikanskt ledarskap och solidaritet inom alliansen och ett lågvattenmärke för Putin. I många långas månader fick han slåss mot hela världen utan något större understöd av någon annan. Det måste ha varit stunder då han trodde allt vara förlorat, även om han inte ens då var beredd att uppge sina mest långtgående mål.

Men han kravlade sig upp igen och situationen idag är långt mer gynnsam för Ryssland, både i Ukraina och internationellt. Hans markstyrkor avancerar kontinuerligt – till ett ohyggligt pris, men det är Putin beredd att betala så länge som ryska folket tillåter det och han tror sig ha segern i sikte.

Samtidigt har Ukrainas livlina till USA och Väst aldrig varit så trasig. Efter tre år med en amerikansk administration villig att hjälpa Ukraina att försvara sig kommer Putin snart att ha att göra med en amerikansk president och ett utrikespolitiskt team som konsekvent varit mot fortsatt stöd till Ukraina. Atlantalliansen, en gång så enad, är i oordning och USA:s europeiska allierade är panikslagna över att Trump ska lämna Nato eller försvaga deras ekonomier med tullar, eller bäggedera. Europa står på ett lågvattenmärke; politiskt kaos i Tyskland och Frankrike har åstadkommit ett vakuum om ledarskapet som det i bästa fall kommer att ta månader att reparera. Om Trump eliminerar eller minskar stödet till Ukraina, som han nyligen sagt att han tänker göra, kommer inte bara Ukraina att kollapsa; motsättningarna mellan USA och dess allierade, och inom Europa, kommer att fördjupas och utvidgas. Putin står närmare målet att splittra Väst än någonsin under det kvartssekel han innehaft makten.

Är det läge nu att vänta sig att Putin är redo att förhandla om fred? En vapenvila skulle ge ukrainarna andrum och möjlighet att återuppbygga såväl förstörd infrastruktur som skadade psyken. Det skulle ge dem möjlighet att återuppgrusta utan att slösa med de vapen de redan har. Det skulle minska motsättningarna mellan Trump-administrationen och dess europeiska allierade. Det skulle göra att Trump slapp ta ställning till ett nytt stödpaket till Ukraina och ge honom möjlighet att fokusera på de delar av världen där Ryssland är mer sårbart, som Mellan-östern efter Assad. I dag har Putin fördelen på sin sida på det ställe han, helt korrekt, ser som brännpunkten. Om han segrar i Ukraina kommer den förlust han åsamkades i Syrien att förefalla bagatellartad i jämförelse. Om han inte blinkat efter nästan tre år av elände, umbäranden och näst intill nederlag, varför skulle han göra det nu när han tror, med fog, att han står på randen av en massiv framgång?

Seger för Ryssland innebär slutet för Ukraina. Putins mål är inte ett självständigt om än mindre Ukraina, ett neutralt Ukraina, eller ens ett autonomt Ukraina inom den ryska intressesfären. Hans mål är inget Ukraina alls. ”Dagens Ukraina”, har han sagt, ”är helt och hållet en produkt av Sovjetepoken”. Putin strävar inte enbart efter att anstränga Ukrainas

relationer med Väst. Han vill utplåna själva tanken på Ukrainas, uttradera det som politisk och kulturell enhet.

Detta är inget nytt mål för Ryssland. Som sina försovjetiska föregångare betraktar Putin ukrainsk nationalism som sådan som ett historiskt hot med anor långt före ”färgrevolutionerna” i början av 2000-talet och utvidgningen av Nato på 1990-talet, som något som rent av har anor tillbaka före den amerikanska revolutionen. I Putins uppfattning går hotet från ukrainsk nationalism tillbaka till hur det polsk-litauiska samväldet utnyttjade ukrainarna på 1400- och 1500-talet, till det österrikiska väldets agerande på 1700- och 1800-talet, och på hur tyskarna under andra världskriget använde sig av ukrainska nationalistisk hat mot Ryssland. Därför handlar Putins tal om ”de-nazifiering” inte bara om att göra sig av med Zelenskyjs regering, utan är ett försök att utplåna alla spår av den politiska och kulturella identiteten hos ett självständigt Ukraina.

Den energiska russifiering som Putins krafter har genomdrivit på Krim, i Donbas och andra ukrainska områden som erövrats är bevis på det dödliga allvaret i hans avsikter. Internationella människorättsorganisationer och journalister har i *New York Times* dokumenterat att det i det ockuperade Ukraina införts ett ”ytterst institutionaliserat, byråkratiskt och ofta brutalt system av repression lett av Moskva” och som består av ”en Gulag av över 100 fångelser, arrestlokaler, informella läger och källare” över en yta av ungefär samma storlek som Ohio. Enligt en rapport i juni 2023 av FN:s högkommissariat för mänskliga rättigheter hade nästan alla ukrainare som blivit släppta ur denna Gulag rapporterat om att ha blivit utsatta för systematisk tortyr och övergrepp av de ryska myndigheterna. Tortyr som varierade mellan ”att misshandla och rispa inspärrade, föra in skarpa föremål under naglarna, slag med batonger och gevärskolvar, vattentortyr, eltortyr, situationer av hård stress under långa perioder, utsättas för låga temperaturer eller placeras i en het låda, vara utan vatten och mat och fingerade avrättningar och hot”. Många övergrepp har varit av sexuell karaktär där män och kvinnor blivit våldtagna eller hotats med våldtäkt. Hundratals summariska avrättningar har dokumenterats och fler väntas – många av de civila som ryssarna spärrat in har inte syns till. Flyktingar från det ryskockuperade Ukraina talar om ett ”fångelsesamhälle” där vem som helst med pro-ukrainska åsikter riskerar att hamna ”i källaren” där tortyr och döden troligen väntar.

Detta förtryck har gått långt bortom rimliga militära mål att identifiera potentiella hot mot de ryska ockupationstrupperna. ”Majoriteten av offren”, skriver USA:s utrikesdepartement, ”har varit nuvarande eller tidigare officiella tjänstemän, försvarare av mänskliga rättigheter, aktivister i civilsamhället och journalister.” Enligt OHCHR [”The Office of the High Commissioner for Human Rights”, FN:s kontor för mänskliga rättigheter] ”har rysk militär och deras hantlangare ofta anhållit civila på grundval av deras politiska åsikter, i synnerhet med koppling till pro-ukrainska stämningar”.

Putin har påbjudit att alla på de ockuperade områdena måste avsäga sig sitt ukrainska medborgarskap, bli ryska medborgare eller riskera att bli deporterade. Ryskt medborgarskap krävs för att få sända barnen till skolan, registrera ett fordon, få läkarvård och pensioner. Personer utan ryska pass får inte äga mark, kandidera till officiella ämbeten eller ansluta sig till en religiös församling. I skolorna runt om i de ryskockuperade områdena får eleverna följa en rysk läroplan och fullfölja ett ryskt ”patriotiskt utbildningsprogram” och tidig militär utbildning, allt övervakat av lärare utsända från Ryska Federationen. Föräldrar som motsätter sig russifieringen riskerar att bli fråntagna sina barn och se dem bortförda till internat i Ryssland eller på det ockuperade Krim, där Putin påbjudit att de kan bli adopterade av ryska medborgare. I slutet av 2023 hade ukrainska tjänstemän verifierat namnen på 19 000 barn som överförts till skolor och läger i Ryssland eller ryskockuperat territorium. Som Storbritanniens

förre utrikesminister James Cleverly uttryckte det 2023 utgör ”Rysslands tvångsdeportering av oskyldiga ukrainska barn ett systematiskt försök att uttradera Ukrainas framtid”.

Det gäller också ryska försök att göra sig av med alla former av utpräglad ukrainsk religionsutövning. Ryska myndigheter har systematiskt angripit Ukrainas ortodoxa kyrka, trakasserat medlemmar av den och tvingat kyrkan att överge sin mark. Den största ukrainska ortodoxa församlingen på Krim stängdes 2019 efter ett dekret från ockupationsmyndigheterna om att dess katedral i Simferopol skulle ”återlämnas till staten”.

Sådana fador är vad som väntar resten av Ukraina om Putin segrar. Över en miljon ukrainare har gripit till vapen mot Ryssland sedan februari 2022. Vad ska hända med dem om Ryssland, när striderna upphör, tagit kontrollen över hela landet? Vad ska hända med de politiker, journalister, aktiva inom NGO:s och människorättsaktivister som på otaliga sätt bidragit till att bekämpa den ryska invasionen? Hur ska det gå med de miljontals ukrainare som reagerat på den ryska attacken med att omfatta sin ukrainska identitet, anammat ukrainska språket, återupplivat ukrainska (och oföränderligt anti-ryska) historiska versioner och åstadkommit en gryende återkomst för ukrainsk kultur? Ryska ockupationsmyndigheter kommer att sikta på att utplåna all återuppvaknad ukrainsk nationalism i hela landet. Hundratusentals ukrainare kommer att fly och sätta Ukrainas västliga grannar på hårda prov. En del kommentatorer anser att det vore bättre om Ukraina förlorade snabbt för det skulle åtminstone göra slut på lidandet. Men för miljontals ukrainare skulle ett nederlag bara vara början på lidandet.

Detta är vad som väntar Ukraina om inte något förändras, och det kvickt. Putin har i nuvarande läge inget incitament att ingå något avtal som innebär att ens en del av Ukraina förblir intakt och självständigt. Bara perspektivet av en dramatisk och nära förestående vändning militärt kan tvinga Putin att inta en mer försonlig hållning. Han måste fås att tro att tiden inte gynnar honom, att Ukraina inte kommer att falla inom tolv månader: att det i stället kommer att utrustas för att strida så länge som det krävs och att det kan räkna med ett stadigt stöd av USA och dess allierade. Det är svårt att se varför något annat än det skulle få Putin att avvika från sitt beslutsamma mål att segra.

Vilket för oss över till USA:s tillträdande president Donald Trump, som nu hamnat i en fälla han själv till stora delar gillrat. När Trump under valkampanjen sade att han skulle få slut på kriget inom 24 timmar gjorde han troligen samma bedömning som många andra: att Putin var i behov av ett andrum, att han var redo att erbjuda fred i utbyte mot territorium, och att en uppgörelse skulle inkludera någon form av säkerhetsgaranti för vad som eventuellt återstod av Ukraina. Då Trumps fredsutspel vid den tiden betraktades som så dåligt för Kyiv utgick de flesta från att Putin skulle välkomna det. Föga anade de att förslaget inte var tillnärmelsevis tillräckligt dåligt för Putin. Och nu har Trump hamnat i situationen att ha utlovat en freds-uppgörelse som han omöjligt kan få utan att Putin tvingas göra en ny kalkyl.

Bakom Trumps felkalkyl ligger i grunden myten om Trump som en stark man. Det har inte så lite legat till grund för Trumps aura och politiska framgångar att många trott att andra världsledare skulle föga sig efter honom. När han nyligen kallade in Kanadas hårt prövade premiärminister Justin Trudeau till Mar-a-Lago och satte igång att förödmjuka denne som ”guvernör” i ”USA:s femtioförsta stat” fröjdade sig Trumps anhängare i medierna över hans förmåga att ”utstråla styrka som ledare för USA medan han fick Trudeau att se svag ut”. Många, och inte bara Trumps anhängare, utgick också från att det skulle räcka med att Trump vann valet för att få Putin att gå med på ett fredsavtal. Trumps image av en tuffing med stor affärsskicklighet ska då ha försett honom med, som en tidigare tjänsteman i försvarsdepartementet uttryckte det, ”den styrka och trovärdighet som skulle göra klart för Putin att han fick finna sig att ingå en rättvis och varaktig fred”.

Det är farligt att börja tro på sin egen gimmick. Trump själv verkade tro på att det skulle räcka med att han blivit vald för att övertyga Putin om att tiden var inne för att sluta ett avtal. I debatten med Kamala Harris sade Trump att han skulle ha "löst" kriget redan innan han blev president och att han då skulle få Putin och Zelenskyj att sätta sig ner och komma överens. Det kunde han göra för att "de hyser mer respekt för mig än för Biden". Trumps första utspel efter den 5 november flödade av självförtroende om att Putin skulle anpassa sig till den nye sheriffen i staden. I ett telefonsamtal med Putin två dagar efter valsegern, och som Trumps stab läckt till pressen, ska Trump ha "rått Rysslands president att inte trappa upp kriget i Ukraina och påmint honom om Washingtons avsevärda militära närvaro i Europa". Bakom sådana förtäckta hot verkar Trump tro att saker som vänskap, gott anseende, eller lojalitet ska underlätta en uppgörelse.

Att Trump, den mest affärsinriktade av alla, verkligen kunnat tro att Putin skulle låta sig påverkas av sådana stämningar är svårt att sätta tilltro till. Bara någon dag efter telefonsamtalet där Trump "rått" honom att inte eskalera avfyra Putin en överljuds-, medeldistansrobot i stånd att bära kärnvapen, mot Ukraina och sedan dess har eskaleringen bara fortsatt. Han lät också sin talesperson dementera att något telefonsamtal ägt rum. Till dags dato hävdar Putin att han och Trump inte talats vid sedan valet.

Putin har också klargjort att han inte är intresserad av fred. Som han konstaterade dagarna innan han avfyra missilen: "Genom seklerna har mänskligheten vant sig vid att lösa tvister med våld. Jo, sånt händer också. Makt är rätt och den principen fungerar." I ett budskap klart inriktat på Trumps anspråk på kraft lät Putin förstå att Väst borde ägna sig åt "en rimlig bedömning av utvecklingen och sin egen förmåga". Hans talespersoner har vid upprepade tillfällen förklarat att Putin inte är intresserad av att "frysa konflikten" och att den som tror att Moskva är redo till eftergifter endera har "problem med minnet eller inte är tillräckligt insatt i frågan". De har också kommit med varningar om att de amerikansk-ryska relationerna "står på randen av en brytning", med det tydliga underliggande budskapet att det ankommer på Trump att reparera skadan. Putin är speciellt rasande över att president Joe Biden till sist hävde restriktionerna mot att Ukraina fick använda amerikanska långdistans-ATACMS-missiler mot ryska mål och hotade då med att svara med att avfyra medeldistansmissiler mot USA och allierade mål.

Nu har Trump retirerat. Beträffande telefonsamtalet vill Trump nu varken bekräfta eller dementera att det någonsin ägt rum – "Jag vill inte uttala mig om det, för jag vill inte göra något som kan hindra förhandlingarna". Mer betydelsefullt är att han börjat göra antydningar om eftergifter i hopp om att få Putin att inleda samtal. Han har förklarat att Ukraina inte kommer att få bli medlem av Nato. Han har sagt att Ukraina ska få mindre hjälp än tidigare av USA. Och han har kritiserat Bidens beslut att låta Ukraina använda USA-tillverkade ATACMS-missiler in på ryskt territorium. Putin har bara kammat åt sig alla de eftergifterna och inte haft något att erbjuda i gengäld förutom en vilja att samtala "förutsättningslöst". Nu stundar således förhandlingar om att inleda förhandlingar medan klockan tickar beträffande Kyivs förmåga att hålla ut.

Så mycket för tanken att Putin helt enkelt skulle ge vika och gå med på ett fredsavtal när väl Donald Trump var vid makten. Men vad kan Trump göra nu?

En hel del, faktiskt. Putin kan tvingas gå med på mindre än sina mest långtgående mål, framför allt av en amerikansk president som redo att verkligen sätta hårt mot hårt. Trumps påpekande i telefonsamtalet om USA:s militära överlägsenhet och de många trupperna och faciliteterna i Europa var helt klart menat att fästa Putins uppmärksamhet på detta och det kunde det också ha gjort om Putin trodde att Trump verkligen var redo att föra in allt detta i ekvationen. Vad Putin mest av allt oroar sig för, och gjort allt för att undvika, är att USA och

Nato direkt skulle blanda sig i konflikten. Han måste ha drabbats av panik när hans trupper kört fast och höll på att förlora i Ukraina, sårbara för luftangrepp och missiler från Nato. Men Biden-administrationen vägrade ens tala om direkt inblandning, såväl när man i månader i förväg kände till Putins krigsplaner och sedan invasionen inletts, då Putins styrkor var sårbara. Trumps anhängare gillar att skryta med att en av hans starkas sidor i hanteringen av motståndare är hans farliga oförutsägbarhet. Att antyda möjligheten av att USA:s styrkor kunde komma att blanda sig i, som Trump ska ha gjort i sitt samtal med Putin, skulle med säkerhet ha stärkt det ryktet. Men Putin, kan man misstänka, är inte benägen att ta sådana hot på allvar om de inte backas upp med verklig handling. När allt kommer omkring är ju bluffande inget han är främmande för – större delen av de tre senaste åren har han ju själv paralyserat Biden-administrationen med sådana utspel.

Trump har ett trovärdighetsproblem, delvis på grund av Biden-administrationens misslyckanden, men delvis av egen förskyllan. Putin känner till vad vi alla gör: att Trump vill bort från Ukraina. Han vill inte bli sittande med kriget, vill inte ägna sin första tid vid makten åt en konfrontation med Ryssland, vill inte veta av det nära samarbete med Nato och andra allierade som fortsatt stöd till Ukraina kommer att kräva och, framför allt, vill inte ägna de första månaderna av sin nya mandatperiod åt att driva igenom ett stödpaket till Ukraina i kongressen efter en kampanj som gått ut på motsatsen. Putin vet också att även om Trump slutligen ändrar uppfattning, kanske av frustration över Putins bromsande, kommer det att vara för sent. Det kommer att ta månader för ett stödpaket att godkännas av både senat och representanthus och för vapnen att nå till slagfältet. I fjol kunde Putin iaktta hur detta malde på och den tiden utnyttjade han till fullo. Han har råd att avvakta. Om Putin när det gått åtta månader känner att han hamnat i motlut i kriget kan han ju då ingå samma avtal som Trump vill få honom att göra nu. Under tiden kan han fortsätta att hamra på de demoraliserade ukrainarna, göra slut på vad som återstår av deras elnät och minska det territorium Kyiv behärskar.

Nej, för att få Putin att ändra sina kalkyler måste Trump göra precis det han inte velat göra hittills: han skulle behöva förnya stödet till Ukraina omedelbart, och i tillräcklig kvantitet och kvalitet för att ändra situationen på slagfältet. Han skulle också på ett övertygande sätt behöva klargöra att han var redo att fortsätta att leverera stöd tills Putin endera gick med på en rimlig uppgörelse eller löpte risken ett sammanbrott för sin armé. Om Trump agerade så skulle det förändra läget tillräckligt för att ge Putin anledning till bekymmer. Om inte har den ryske presidenten ingen anledning att sätta sig ner för samtal om fredsvillkoren. Han behöver bara vänta på att Ukraina ska rasa samman.

Putin bryr sig inte om vem som är president i USA. I över två decennier har han siktat på att försvaga USA och bryta dess globala hegemoni och dess ledarskap över den ”liberala världsordningen” så att Ryssland kan återfå vad han ser som dess rättmätiga plats som europeisk stormakt och ett imperium med globalt inflytande. Putin har många omedelbara skäl att vilja underkiva Ukraina, men han anser också att en seger kommer att vara inledningen till en nedmontering av åtta decennier av amerikansk global dominans och den motbudande USA-ledda liberala världsordningen. Tänk vad det skulle innebära om han genom att erövra Ukraina kunde visa att USA:s tuffing nr 1, den man som tänkte ”göra Amerika stort igen”, som har en majoritet av de manliga väljarna i USA bakom sig, står hjälplös och ur stånd att hindra ett betydande slag mot USA:s makt och inflytande. Med andra ord, tänk vad det skulle innebära för Donald Trumps USA att förlora. Putin har ingalunda något behov av att hjälpa Trump, snarare har han att vinna på att förödmjuka honom. Det skulle inte vara något personligt, utan bara business i vanlig ordning i denna ”hårdföra” och ”cyniska” värld.

Trump står inför en paradox. Han och många av hans främsta rådgivare och anhängare delar Putins fientlighet mot den amerikanska världsordningen där Nato är en central pelare. En del delar till och med hans uppfattning att USA:s roll i att upprätthålla den ordningen är en form

av imperialism och dessutom lurendrejeri mot genomsnittssamerikanen. Den gamla America First-rörelsen från början av 1940-talet ville hindra USA från att bli en global makt med globalt ansvar. Det nya America First vill få bort USA från allt som handlar om globalt ansvar. Där har Trumps höger och delar av vänstern i USA sammanfallande intressen och är orsaken till att en del inom vänstern hellre vill ha Trump än hans ”nyliberala” och ”neo-konservativa” motståndare. Trump själv är inte någon ideolog, men hans sympatier återfinns helt klart med dem runt om i världen som delar avskyn för vad de uppfattar som en förtryckande och översittaraktig liberal världsordning, personer som Viktor Orbán, Nigel Farage, Benjamin Netanyahu och Vladimir Putin.

Trump's problem är emellertid att han i motsats till sina medresenärer på anti-liberalismens väg inom kort kommer att vara USA:s president. Den liberala världsordningen är oskiljaktig från amerikansk makt och inte bara för att den är beroende av amerikansk styrka. USA självt skulle inte vara så mäktigt utan sina allianser och det öppna internationella ekonomiska och politiska system som man skapade efter andra världskriget för att skydda landets långsiktiga intressen. Trump kan inte upphöra med att försvara den liberala världsordningen utan att det leder till att betydande makt hamnar hos Ryssland och Kina. Som Putin anser Xi Jinping, Kim Jong Un och Ali Khamenei en försvagning av USA vara en viktig del av deras ambitioner. Trump må dela deras motvilja mot den liberala världsordningen, men delar han också deras vilja att försvaga USA och därmed, i förlängningen, honom själv?

Dessvärre, för Trump, är Ukraina brännpunkt i denna gigantiska strid. Idag anser inte bara Putin utan Xi, Kim, Khamenei och andra som det amerikanska folket vanligen betraktar som sina motståndare att en rysk seger i Ukraina kommer att tillfoga USA stor skada överallt. Det är orsaken till att de vattnar i med pengar, vapen och, i fallet Nordkorea, till och med sina egna soldater i den striden. Vilka kortsiktiga fördelar deras stöd till Ryssland än må innebära är det stora mål de siktar på att rikta ett dödligt slag mot den amerikanska makten och inflytande som fjättras dem i decennier.

Dessutom anser USA:s allierade runt om på jorden samma sak. Även de anser att en rysk seger i Ukraina, förutom att omedelbart hota Europas säkerhet, skulle upplösa det USA-ledda säkerhetssystem som de är beroende av. Det är orsaken till att asiatiska allierade långt från krigsskådeplatsen gjort egna bidrag till kampen.

Om Trump inte kan stödja Ukraina står han inför det osmakliga perspektivet av att han kommer att leda ett större strategiskt nederlag. Historiskt sett har det aldrig varit till nytta för en ledares politiska anseende. Jimmy Carter såg svag ut när Sovjetunionen invaderade Afghanistan, som var långt mindre viktigt strategiskt än Ukraina. Trots sitt Nobelpris drevs Henry Kissinger i mitten av 1970-talet bort från det republikanska partiet och till inte så liten del berodde det på USA:s misslyckande i Vietnam och uppfattningen att Sovjetunionen fått initiativet under hans tid i maktens centrum. Joe Biden avslutade ett impopulärt krig i Afghanistan bara för att få betala det politiska priset för detta. Barack Obama, som agerade för att öka USA:s närvaro i Afghanistan behövde aldrig betala något politiskt pris för att ha utvidgat kriget. Det fick Biden göra delvis för att uttåget ur Afghanistan var, för att uttrycka det milt, kaotiskt. Ukrainas fall kommer att bli långt mer kaotiskt – och få en mer framträdande roll i tv. Trump har skapat och underhållit en aura av styrka och tuffhet, men det kan snabbt dunsta bort. När Ukraina faller kommer det att bli svårt att framställa som något annat än ett nederlag för USA och dess president.

Det var inte var Trump tänkte sig när han sade att han skulle åstadkomma fred i Ukraina. Han tänkte sig antagligen bli hyllad som den statsman som fick Putin att gå med på en uppgörelse och rädda världen från ännu ett ändlöst krigs fasor. Hans makt och anseende skulle stärkas.

Han skulle vara vinnaren. I hans planer ingick inte att bli undanskuffad, överkörd och, inför hela världens ögon, bli besegrad.

Huruvida Trump förmår inse vad den väg han nu slagit in på kommer att leda till blir ett test på hans instinkter. Han befinner sig inte på ärans väg. Och om han inte snabbt ändrar kurs kommer hans beslut att avgöra mycket mer än enbart Ukrainas framtid.

Översättning Björn Erik Rosin

Efterskrift

Artikelförfattaren Kagan uppfattar sig själv som en konservativ icke-republikan, men det finns även en hel del republikaner som är kritiska i synnerhet mot Trumps Ukraina-politik.

*Ett exempel på detta är professorn Darin Gerdes, som driver en Youtube-kanal – *Professor Gerdes Explains* – där han aktivt, ibland med flera inlägg dagligen, sprider information om och verkar för stöd till Ukraina. Se: <https://www.youtube.com/@Professor-Gerdes>*

Det finns också kända republikanska politiker som förkastar Trumps Ukraina-linje – den mest kände av dem är nog den f d säkerhetsrådgivaren John Bolton (som innan dess var USA:s FN-ambassadör).

Lästips

[Vart går Trumps USA?](#) (jan. 2025)

[Ryssland och Ukraina inför Trumps makttillträde](#) (artikelsamling jan. 2025)

[Economist: Ryska och ukrainska ekonomin](#) (dec. 2024)

Att Putin & Co är ute efter att krossa Ukraina som självständig stat är inget som man stuckit under stol med. Här följer ett antal texter som illustrerar det:

Vladimir Putin: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#) (juli 2021)

[Vart går Ryssland? Olycksbådande ideologiska tendenser](#) (artiklar ur internationell press, april 2022)

Timofej Sergejtsev: [Vad Ryssland måste göra med Ukraina](#) (april 2022)

Tidskriften *Expo*: [Den Duginska fascismen sveper över Ryssland](#) (augusti 2022)

Clara Apt: [Rysslands hotfulla Ukraina-retorik](#). En sammanställning av ett stort antal uttalanden (april 2023)